

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนเราเกิดมาปรารถนาแต่ความสุข ทุกคนปรารถนาความสุข แต่เราหาความสุขกันไม่เป็น เราไม่รู้จักความสุขนั้นคืออะไร? เราเกิดมาพ่อแม่ก็สั่งสอนเราแล้ว บอกว่าเราต้องมีการศึกษา เราต้องมีหน้าที่การงาน เพื่อให้เราดำรงชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคง

ชีวิตความมั่นคง มั่นมั่นคงในชีวิต เห็นไหม ครูรัฐสวัสดิการดี คุณเมริกาทิ เขามีลูกมีเต้านะเขาขอเบิกสวัสดิการ เขาไม่ต้องทำอะไรเขาก็มีเงินใช้นะ รัฐสวัสดิการเขาเลี้ยงดูเราได้ เขาดูแลเราได้นะปัจจัยเครื่องอาศัยนี่ย

นี่ปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าประเทศไหนที่เขามีการบริหารจัดการที่ดี แต่เราเกิดในประเทศอันสมควร ในประเทศอันสมควรเพราะมันอยู่กับธรรมชาติ.. ธรรมชาตินะ กุ้ง หอย ปู ปลา ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ที่ไหนหิบบ้างไปมันเป็นอาหารทั้งนั้นแหละ ถ้าสิ่งแวดล้อมมันดี แต่สิ่งแวดล้อมมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เห็นไหม

แล้วก็ย้อนกลับมาที่ร่างกายเรานี้ ความเป็นไปของชีวิตเรานั้นก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ชีวิตเรานี้เหมือนพยับแดด ร้อยปีนี่แป๊บเดียว แผลงวัน ๗ วันคือชีวิตของมัน ชีวิตหนึ่งนะ ของเรา ๑๐๐ กว่าปีเราคิดว่ายาวไกลมาก แต่พอเทวดา อินทร์ พรหม เขา ๕ ล้านปี เวลาเขามากมายกว่าเรามหาศาลนัก

แต่เวลามากน้อยแค่ไหนมันก็ ๑ ชีวิต ถ้า ๑ ชีวิตนะ นี่ความสุขที่เราแสวงหากันนี้ความสุขเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางไว้ นี่ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

“กลิ่นของศีลหอมทวนลม”

คนทำดีนะ มันจะทำดีในถ้ำในภูเขาที่ไหนก็แล้วแต่ กลิ่นของมันจรขจรหายไป หลวงปู่มันอยู่ในป่าในเขา คนจะเข้าไปหาท่านต้องซื้อทางเข้าไปนะ นี่สิ่งต่างๆ มันเป็น

ความรับรู้ของใจ ใจมันรับรู้ได้ทั้งนั้นแหละ สิ่งที่เราไม่รู้ เห็นใหม่ นี่เราปรารถนาความสุขกันด้วยปัจจัยเครื่องอาศัยที่ว่าเราจะต้องมีที่ยืนในสังคม

ใช่! เราต้องมีที่ยืนในสังคม แต่มีที่ยืนในสังคมแล้วใจเราต้องเป็นธรรมด้วย ถ้าใจเราเป็นธรรมนะ ใจที่เป็นสาธารณะ เห็นใหม่ นี่รัฐบุรุษ.. สิ่งต่างๆ รัฐบุรุษเขาเป็นผู้นำของสังคม เขาปกป้องคนที่อ่อนแอกว่า คนเกิดมาร่างกายและจิตใจมีเข้มแข็งและอ่อนแอ คนเกิดมามีช่วยตัวเองได้และช่วยตัวเองไม่ได้ กรรมของเขา วาระของเขา

พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ เห็นใหม่ คุณมีพระแล้วเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาภาวนา เข้านิมิตแม่นมาก นิมิตนี้แม่นมาก ปลาซ่อนมันมาเข้าในนิมิต บอกว่าพุงนี้เข้าบิณฑบาตไปให้ไปปล่อยเขาด้วย เพราะเขาอยู่ในกระชังของบ้านนั้นๆ แล้วมันเป็นความคุ้นเคย พระองค์นั้นเขาเข้าในนิมิตใช่ไหม เขาก็ถามในนิมิตว่า

“แล้วทำไมต้องมาบอกผมด้วยล่ะ? ทำไมไม่บอกคนอื่นล่ะ?”

“อ้าว.. ก็ท่านเป็นโพธิสัตว์ ผมก็เป็นโพธิสัตว์ ปลาซ่อนก็เป็นโพธิสัตว์”

นี่พระองค์นั้นเวลาบิณฑบาตไป ด้วยความคุ้นเคยก็ขอเดินเข้าไปในบ้าน พอเข้าไปในบ้าน มันเป็นบ้านริมคลอง เห็นริมคลองมันมีกระชังอยู่ ขอๆ บอกกับเจ้าของว่าขอ เถลงน้ำไปเลย ถ้าไปพูดมากเรื่อง พูดไปแล้วเรื่องอย่างนี้ไม่มีใครเชื่อ

เรื่องของความรู้สึกจากภายใน วุฒิภาวะของจิตมันหลากหลาย มันแตกต่างกัน จะเชื่อก็มี คนไม่เชื่อก็มี แล้วคนที่มีความวุฒิภาวะที่สูงกว่า ที่เรารับรู้ความเป็นจริงว่าข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนี้ แล้วเราจะอธิบายเขาว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้นะ มันต้องทำวิจัยกันก่อนอีก ๕ ปี กว่าที่จะปล่อยปลาซ่อนนั้นไง ต้องพิสูจน์กันก่อนว่าเป็นโพธิสัตว์จริงหรือเปล่า ต้องพิสูจน์กันก่อน

โลกเป็นอย่างนั้น ในเมื่อความเป็นจริงที่เราเรารู้ของเราเป็นความจริง เห็นใหม่ จิตใจที่สูงกว่า ถ้าจิตใจที่เป็นสาธารณะ คนที่เข้มแข็งและคนที่อ่อนแอ วาระของเขาที่มา เป็นสภาวะกรรมของเขาให้ผลอย่างนั้น นี่ผู้ที่มีเจตนาจะปกป้องดูแลเขา แต่ถ้าจิตใจเป็นพาลชน นี่มันอาศัยสิ่งนั้นเป็นผลประโยชน์ของตัวเอง อ้างว่าปกป้องดูแลเขา แต่เอาเขาไปเป็นฐาน เอาเขามาเป็นเครื่องมือ เอาเขามาเป็นผลประโยชน์ของตัวเอง

นี่ค่าความจนนะ เดียวนี้ค่าความจนกัน ความจนนี้ค่าขายได้นะ ค่าความจนมัน เหมือนกับพูดเหยียดหยามกัน มันไม่ใช่.. สิ่งต่างๆ ในหัวใจของคน จะจนจะมีไม่สำคัญ สำคัญที่คนจนมันก็มีปัญญาได้นะ คนจนเขามีความรู้สึกของเขา คนรวยเขามีความรู้สึกของเขา คนมี คนรวย คนต่างๆ คนเราไม่ได้ดีด้วยการเกิด คนไม่ได้ดีด้วยชาติตระกูล.. คนจะดีด้วยการกระทำ! คนดีด้วยการกระทำ เห็นไหม

ในพระไตรปิฎก สัตบุรุษเขาไหว้ทิศของเขา ลัทธิของเขา เขาไหว้ทิศ เข้าขึ้นมา เขาก็ไหว้ทิศของเขา นี่พระพุทธเจ้าไปเจอเข้า ถามว่า

“เธอทำอะไรนี่?”

“ไหว้ทิศ” พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายฝากมา เข้าขึ้นมาก็ไหว้ ๖ ทิศ ๘ ทิศ นี่อาบน้ำเสร็จ แล้วก็มาไหว้ทิศ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ของศาสนาพุทธก็ไหว้ทิศเหมือนกัน แต่ไม่ไหว้ทิศอย่างนี้”

ทิศทั้ง ๘ ทิศข้างบน ทิศบนสี่ระยะเราคือครูบาอาจารย์ของเรา

ทิศเบื้องหน้าคือพ่อแม่ของเรา

ทิศเบื้องซ้าย เบื้องขวานี้เป็นเพื่อน เป็นหมู่ เป็นคณะ

คนในบ้านของเราทิศเบื้องล่าง

เราบริหารทิศอย่างไร? เราบริหารทิศคือว่าเราดูแล เรายกษา เห็นไหม นี่ไงคนที่มีความคุณธรรม สิ่งต่างๆ ที่เขาทำอยู่ เขาทำโดยการอ่อนน้อม ทำแต่เรื่องสิ่งที่เขาคาดคะเนกันไป แต่ความจริงของเรามันเกิดมาที่ใจนะ เกิดมาที่ใจ ใจรับรู้ ใจสัมผัสจากความเป็นจริง แล้วความสัมผัส ใจมันโดนอวิชชามืดบอดปิดค้ำไว้ เรามองแต่สังคัมโลก มองแต่ความเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เราจะต้องมีความมั่นคงในชีวิต เราจะหาความสุขใส่ตัว

ความสุขอย่างนี้มันเป็นความสุขชั่วคราว ในชีวิตเรา เราไม่เคยเจอความสุขบ้างเลยหรือ? ในชีวิตเรา เราต้องประสบอะไรที่ฝังใจเราที่มีความสุขมาก แล้วมันอยู่กับเรา

ใหม่ล่ะ? มันก็แปรสภาพ เห็นใหม่ แต่ความสุขที่เป็นความจริงในพุทธศาสนา ความสุขในการเสียดละ ความสุขในการที่ปล่อยวางให้ได้ทั้งหมด ความสุขความเป็นจริงมันมีอยู่ในร่างกายของเรานี้ ความสุขอันละเอียด เห็นใหม่ วิมุตติสุข นี้สุขเวทนา

“สุขเวทนา ทุกขเวทนา”

เวทนามีสัมผัส มีความสุข สุขเวทนา เห็นใหม่ ความคิด ความสัมผัส ได้เสพต่างๆ อารมณ์ความรู้สึกเป็นความสุข ใครเป็นคนเสพ? จิตกับความคิดเสพกัน นี่มันถึงเกิดเป็นเวทนา เกิดสังขาร เกิดขันธขึ้นมา

วิมุตติสุข! วิมุตติสุขมันสุขอย่างไร? สุขในตัวมันเองสุขอย่างไร? ตัวมันเองสุขอย่างไร? อยู่ที่ไหนก็สุข เพราะอะไร? เพราะมันสุขอยู่ในพลังงานนั้น สุขอยู่ในจิตนั้น ไม่ได้สุขที่ความคิด ไม่ได้สุขที่ขันธนั้น เห็นใหม่ นี่วิมุตติสุข! มันมีความอิมพอยอยู่ในตัวของมันเอง แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ? มันอยู่ในตำราหรือ? มันอยู่ในทางการวิจัยของสัตว์โลกหรือ?

มันอยู่ในหัวใจเรา เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่สัมผัสอย่างนี้ได้ สิ่งที่ได้รับรู้ได้ก็คือใจของเราทั้งนั้น ไม่มีสิ่งใดรู้อย่างนี้ได้ เพราะสิ่งที่รับรู้ เห็นใหม่ เสียงต่างๆ การสื่อสารต่างๆ เทคโนโลยีมันเกิดจากอะไร? เกิดจากพลังงานที่เขาคิดค้นขึ้นมา พลังงานของจิต พลังงานที่มันมีในธรรมชาติ สันตติที่มันเกิดของมันขึ้นมา

แล้วสถานะที่มันเกิด เห็นใหม่ เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันก็สถานะหนึ่ง เกิดเป็นมนุษย์ก็สถานะหนึ่ง เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานก็สถานะหนึ่ง สถานะคือธรรมชาติที่ได้มา กษัตริย์ที่ได้มา สถานะนั้นมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น มันครอบคลุมไว้ด้วยสถานะ

คุณิเรเป็นมนุษย์ ร่างกายมนุษย์ขังหัวใจเราไว้ในร่างกายนี้ ขังหัวใจไว้ในร่างกายนี้ ในหัวใจเราขังไว้ด้วยขันธ ๕ ถึงขยะมันขังเราไว้อีกทีหนึ่ง ก็เสดค้นหาความทะยานอยากมันขังหัวใจเราอีกทีหนึ่ง แล้วเราเอาสิ่งที่ขังไว้ไปศึกษา สิ่งนี้มันเป็นสัญชาตญาณเพราะมันเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ต่างๆ มันต้องมีธรรมชาติของมัน มันมีสัญชาตญาณของมัน มันมีสิ่งที่ได้มา

นี่สิ่งนี้ได้มา พอเราได้มาแล้วนี่เราศึกษาธรรมะกัน เห็นไหม ต้องทำบุญกุศล แล้วจะได้พบความสุข จะประสบความสำเร็จในชีวิต.. ประสบความสำเร็จในชีวิตมาก หรือน้อยก็ตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน นี่ไปฉันอาหารของนาย จุนทะ แล้วฉันอาหารนี้ โรคภัยไข้เจ็บท่านเป็นโรคท้องอยู่แล้ว แล้วอาหารมันย่อยยาก

“นายจุนทะ เธอจงเอาอาหารนี้ไปเผิงดินไว้เถิด ไม่มีใครจะย่อยได้ เราฉันของเธอให้ แต่อันนี้ไปฝังไว้”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เห็นไหม มีความวิตกกังวล กันขึ้นมา บอกว่า “ถ้าเราเกิดนิพพานไป แล้วชาวบ้านเขาจะติเตียนนายจุนทะ เพราะฉันอาหารนายจุนทะมันเป็นพิษ อาหารเป็นพิษ แล้วท่านนิพพานไปนายจุนทะจะมีความ เดือดร้อนมาก”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ไว้

“อานนท์ อาหารในพุทธศาสนา อาหารถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มี เลิศที่สุดมีอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งเราฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีก คราวหนึ่งเราฉันอาหารของนายจุนทะ เราถึงซึ่งชั้นชนิพพาน”

อาหารของเขาเป็นคุณประโยชน์มาก มันเป็นวาระ มันเป็นที่สุด ถึงสิ้นอายุขัย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก มันไม่เกี่ยวกับฉันอาหารของนายจุนทะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน.. นี่ไงถ้าคนไม่เข้าใจมันก็ไปมองกัน ตรงนั้นใช่ไหม? แต่ถ้าในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ป้องกัน ไว้หมด ป้องกันสิ่งที่จะกระทบกระเทือนคนอื่นไว้หมดเลย

สิ่งนี้มันเป็นวาระของมัน มันเป็นตามความเป็นจริงของมัน ฉันอาหารของนาย จุนทะแล้วจะไปรอปรินิพพาน นี่แม้กษัตริย์เขามากราบมาไหว้ คนมาคร่ำครวญร้องไห้ กันไปหมด สุดท้ายแล้วพราหมณ์ที่เข้ามาจะเข้ามาถามปัญหา ถามปัญหาว่า “ในศาสนา ต่างๆ ทุกศาสนาก็ดูดีหมด ทุกศาสนาว่าดีทั้งนั้น ทุกศาสนายอดเยี่ยมเก่งกล้าสามารถไป หมดเลย”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย

“นี่เราไม่มีเวลานะ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ไม่มีเหตุ มันเอาผลมาจากไหน? มรรคญาณมันอยู่ที่ไหน? ศาสนาไหนมีมรรค มรรคคืออะไร? มรรคคือมรรคญาณ มรรคคือปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ คำรชอบ สิ่งต่างๆ การงานชอบ

“เธออย่าถามให้มากไปเลย นี่ให้พระอานนท์บวชให้”

พอพระอานนท์บวชให้แล้วออกไปภาวนา คิณนั้นเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา คุณิ คุณินที่จะไปตาย เห็นไหม ยังปกป้องคนนั้น ปกป้องคนนี้ ยังสร้างประโยชน์กับทุกๆ อย่างหมดเลย.. นี่ชีวิตมันต้องตายไป ทุกคนเกิดมาแล้วต้องตายหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาก็ตายไป เราเกิดมาก็ต้องตายไป สิ่งที่ตายไป แล้วจะเอาความสุขมาจากไหน?

ความสุข.. นี่เกิดมามีความสุข เราเกิดมามีความสุขแล้ว ความสุขเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราพบพุทธศาสนาแล้ว เรามีโอกาสแล้ว นี่เวลาเราจะต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา เราต้องต่อสู้กับทิฐิมานะ ต่อสู้กับความรู้สึกรู้สึกของเรา แล้วเวลามาภาวนา มันจะไม่มีอะไรประสบ ไม่มีอะไรพอใจไปหมดหรอก ไม่มีอะไรจะพอใจเราไปทั้งนั้นแหละ ไม่พอใจเพราะอะไร? เพราะกิเลสมันไม่พอใจ

แต่ถ้ามันอารมณ์ดีนะ เวลาวันไหนถ้ามันอารมณ์เรานุ่มนวล อู้ฮู.. โลกนี้ของเรา นะ นุ่มนวลดี อู้ฮู.. บรรยากาศสุดยอดไปเลย ถ้าวันไหนกิเลสมันแทงใจนะ ให้มันดีขนาดไหนมันก็ดี มันอยู่ที่สถานที่ไหน? สถานที่ที่ดีหรือไม่ดีไหม? แล้วทำไมเราไม่บังคับใจเรา ทำไมไม่บังคับหัวใจเรา สถานที่นั้นมันเป็นสัปปายะ มันเป็นเรื่องข้างนอก มันจะมีอิทธิพลอะไรกับใจของเรา

ใจของเราต่างหากละไม่พอใจเขา ใจของเราต่างหาก เราจะเอาให้ได้ตั้งใจเรา ได้ตั้งใจก็ได้ตั้งใจกิเลส ตั้งกิเลสคือตัดหาความทะยานอยาก กิเลสตัดหาความทะยานอยาก เป็นน้ำล้นฝั่ง ตัดหาความทะยานอยากมันจะพอที่ไหน? ใครจะปิดกั้นตัดหาความทะยานอยากนี้ได้ ไม่มีทาง! ไม่มีทาง! เห็นไหม มีแต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตั้งสติขึ้นมา เราเกิดมาแล้ว เราพบพุทธศาสนาแล้ว พุทธศาสนาสอน นี่ครูบาอาจารย์สอนหลากหลายไปมากเลย มันอยู่ที่จิตนิสัยจะเข้าได้หรือไม่ได้ จิตนิสัยเราเข้าได้แล้วนะ ปฏิบัติแล้วจริงหรือไม่จริง ถ้าจริงหรือไม่จริง ต้องคัดเลือกคัดแยกเอา คุณติพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะเป็นลูกศิษย์ของสังฆราช เห็นไหม สังฆราชนี้เป็นศาสดาเหมือนกัน นี่เรียนกับเขาจนหมดแล้วนะ ให้อาจารย์สอนมาหมดแล้ว หมดแล้ว

นี่ไง คุณติอาจารย์โง่หรือลูกศิษย์โง่ ลูกศิษย์ขนาดเรียนตำราจนหมดแล้วนะ ก็ได้สัญญากันว่า “ถ้าเรามีทางออก เราจะบอกกันระหว่างพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะ” นี่พระสารีบุตรไปเจอพระอัสสชิ เห็นไหม การเหยียด การคู่ การไป มันมีสติปัญญาคนมีสติมองออก มองสิ่งนี้เข้าใจออก นี่ตามไปๆ จนพอฉันเสร็จแล้วเข้าไปถามปัญหาในนี้คือการเคลื่อนไหวนี้มันสงบเสถียรมาก มันมีสติสัมปชัญญะ เห็นไหม

“บวชเพื่อใคร? บวชจากสำนักไหน?”

“บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเพิ่งบวชใหม่”

“แล้วพระพุทธรูปเจ้าสอนอะไร?”

“อ้อ.. เราเพิ่งบวชใหม่ ความรู้เราน้อย นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ธรรมทั้งหลาย ความทุกข์ ความสุข ความกิริยาการเคลื่อนไหว การต่างๆ ในหัวใจมันมาแต่เหตุ” มันมาแต่เหตุ เห็นไหม “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ดับไปที่เหตุนี้”

นี่ก็เหมือนกัน เรากลับมาที่เรา กำลังจะชำระเหตุกัน ชำระเหตุของเรา เหตุของเรา มันอยู่ที่ใจทั้งหมดเลย ใจของเรามันคืนรน มันกวัดแกว่ง มันไม่พอใจไปทุกสรรพสิ่ง แต่ถ้าจิตเราสงบขึ้นมาละ สิ่งที่เราคืนรน เราไม่พอใจมันนี้ทำไมเราพอใจล่ะ?

มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุษย์สมบัตินี้เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ของเรานี้การเกิดเป็นมนุษย์นี้มีคุณค่ามาก คุณค่าเพราะมันมีโอภาสใจ ยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกนะ ยังรู้ร้อน รู้หนาว รู้อุ่น รู้เย็นอยู่นะ เราจะมีโอกาสประพาศปฏิบัติ การประพาศปฏิบัตินี้มีโอกาสมาก

พระในสมัยพุทธกาล เห็นไหม ไปปฏิบัติในป่า เสือมันกินตั้งแต่ปลายเท้าขึ้นมา ก่อน จนถึงหัวเข้า จนถึงเอวนะยังไม่บรรลุนิพพาน มันเจ็บปวดขนาดไหน? นี่ตรัสรู้ธรรม นะท่ามกลางปากเสือ อย่างเราโดนเสือกัดมันจะเจ็บปวดขนาดไหน? เราจะมีปัญญาตั้งสติไหม? เราจะมีปัญญาใคร่ครวญความรู้สึกของเราไหม? เรามีความเจ็บปวดที่เสือกิน กัดเข้าไป เสือกิน นี่กัดกินจากปลายเท้าเรา มันเคี้ยว มันกิน ความเจ็บปวดขนาดไหน? ทำไมเขามีสติของเขา เขาตั้งใจของเขา เขาวิปัสสนาของเขาได้ ทำไมเขาเป็นพระอรหันต์ ท่ามกลางปากเสือได้

นี่คนเรามันมีเวรมีกรรมนะ จะบอกว่าไม่มีอะไรสมมูลกับความพอใจของเรา หรือ เราต้องตั้งสติแก้ไขเรา เราไปอยู่ในป่านะ บรรยากาศนี้ดีมาก ๆ เลย เราก็ตั้งใจมาก ในภพนั้น เราไปเจอเพื่อน พระบุญส่งนี่แหละ บอก “เฮ้ย.. ที่นี่สุดยอดเลย สุดยอดเลย” บุญส่งก็ไปด้วยกัน พอไปถึงป่า โอ้โฮ.. เขาติดมุ้งลวด เขาติดพัดลม ปับๆ เลย บุญส่ง มันถาม

“ไหนมึงบอกว่าดี?”

“เออ.. ก็ปีกลายมันดี”

พอปีกลายอยู่นั้นดี พอออกธุดงค์กลับไปอีกทีหนึ่งมันเปลี่ยนแปลงไปหมดเลย

“บอกว่าปีกลายมันดี ปีนี้มันเปลี่ยนไปแล้ว”

นี่ไง ถ้าใจของคนไม่มีหลัก เห็นไหม หลักของใจเราถ้ามันดีนะ สัปปายะมันดี ขนาดไหน มันดีมากเลย แต่เราไปส่งเสริม ไปตกแต่งมันจนมันเป็นโลกไปหมดเลย แล้ว นั่งภาวนาก็ฟังเสียงเฮลิคอปเตอร์ ปับๆๆ ฟังเสียงพัดลมไง นี่แล้วภาวนาอะไรกัน? แต่เราก็อำนวยความสะดวกกัน เราจะภาวนาเอาหัวใจ เราไม่ได้ภาวนาเอาเครื่องบิน เครื่องบินเคี้ยวกูซื้อตัวกูขึ้นได้

นี่ดูใจ! สิ่งแวดล้อมก็สำคัญ สัปปายะ เห็นไหม กายวิเวก จิตวิเวก ถ้ากายวิเวก จิตวิเวกแล้ว ถ้าเรารักษาจิตของเราได้นะ นี่เราปรารถนาความสุข ความสุขโดยอามิส ความสุขโดยบุญนี่อันหนึ่งนะ

แต่ความสุข ความเป็นจริงในพุทธศาสนา ความสุข เห็นไหม “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” จิตที่สงบนี้สุขที่สุด แล้วจิตที่มันคลายกิเลสออกไป มันพ้นจากกิเลสไป มันยิ่งสุขยิ่งกว่านี้อีก เราต้องตั้งใจเอาตรงนี้ รักษาตรงนี้ เครื่องอาศัยเราต้องอาศัยไป มีอย่างไรใช้อย่างนั้น แล้วมีอย่างไรคุยกัน ปรึกษากัน แก้ไขกันเพื่อประโยชน์

ธาตุขันธ์ของคนไม่เหมือนกัน อากาศหนัก อากาศเบา อาหารหนัก อาหารเบา มันมีผลกับธาตุขันธ์ มีผลกับธาตุขันธ์มันก็มีผลในการประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าหัวใจเข้มแข็งพอสิ่งที่เราเลือกได้เราก็เลือก เราก็แสวงหา ถ้าสิ่งที่เลือกไม่ได้ เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์นี้เราเลือกไม่ได้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราอยู่ปัจจุบันนี้แล้ว เราถึงต้องใช้สิ่งอยู่ในปัจจุบันนี้ให้มีประโยชน์ที่สุด ให้มีค่าที่สุด หาหัวใจให้ได้ที่สุด แล้วเอาหัวใจให้พ้นทุกข์ได้ที่สุด นี่จะเป็นสมบัติของเราเอง